

ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา
INFORMATION TECHNOLOGY LEADERSHIP OF EDUCATIONAL
INSTITUTION ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF
SONGKHLA MUNICIPALITY SONGKHLA PROVINCE

¹ธวัชชัย ทับทิม และ ²กนกกร ศิริสุข

¹Tawatchai Thapthim and ²Kanokkorn Sirisuk

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ประเทศไทย

Songkhla Rajabhat University, Thailand.

²kanokkorn.si@skru.ac.th

Received: May 14, 2024; **Revised:** June 23, 2024; **Accepted:** August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 256 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan จำนวน 152 คน จากนั้นเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา แล้วจึงสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Simple Random Sampling without Replacing) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่

¹ นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบหาค่าความแตกต่างแบบ t-test และ F-test ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก และครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ที่มีระดับการศึกษา ประสพการณ์ และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศ, สถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา

Abstract

The objectives of this research were: 1) Study the information technology leadership of school administrators under the Songkhla Municipality, Songkhla Province, 2) Compare the information technology leadership of school administrators under the Songkhla Municipality, Songkhla Province, according to the teachers' opinions. The teachers were classified according to variables: educational level, work experience, and school size. The sample group was 256 teachers working in schools under the Songkhla Municipality, Songkhla Province, for the academic year 2023. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's prepared spreadsheet of 152 teachers. The sample proportion was then compared to the population using Stratified Random Sampling according to the school size, followed by Simple Random Sampling without Replacement. The tool used in this research was a questionnaire with a reliability value of 0.95. Statistics used in data analysis were frequency, mean, standard deviation, and testing for differences using the t-test and the F-test. The results showed that: 1. The information technology leadership of school administrators under the Songkhla Municipality, Songkhla Province, in a whole aspect, was a high level. When considering each aspect, it was found to be both at the highest level and at a high level. 2. Teachers working in schools under the Songkhla Municipality, Songkhla Province, with different educational levels, experiences, and school sizes, had no differences in opinions regarding information technology leadership among school administrators.

Keyword: Information technology leadership, Schools under the Songkhla Municipality

บทนำ

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 ตามความในวรรคหนึ่ง รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย วรรคสอง รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ด้วย และวรรคสาม การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134, 2560 : 14) สอดคล้องกับธรรมนูญการศึกษาของไทย ที่มีเจตนารมณ์ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ตามความในมาตรา 63 รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น และมาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2544 : 2-19) รัฐบาลได้เล็งเห็นประโยชน์ของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ โครงข่าย การจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษา จึงได้ออกเป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 กำหนดเนื้อหาชัดเจนและครอบคลุมด้านเทคโนโลยีการศึกษามากขึ้น ส่วนรัฐบาลในฐานะผู้บริหารสูงสุดของประเทศมีความพยายามในการเปลี่ยนผ่านประเทศจากประเทศพึ่งพาอุตสาหกรรมนำไปสู่ประเทศที่พึ่งพาเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ยังได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 63-69 ที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศคือรัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นเพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา ส่งเสริมให้มีการผลิต และพัฒนา แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีการพัฒนา

บุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ในด้านการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีนั้น ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตามตรวจสอบและประเมินผล การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย ตลอดจนให้มีการระดมทุนเพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและรัฐต้องจัดให้มี หน่วยงานกลางทำหน้าที่พิจารณาเสนอโยบาย แผนส่งเสริมและประสานการวิจัยและพัฒนา รวมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอน 45 ก, 2553 : 1-3) นอกจากนี้การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาเองได้ เพื่อให้ตอบสนองต่อหลักการแห่งสิทธิของพลเมือง ให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาอบรมและฝึกอบรมตามความเหมาะสม ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขอบข่าย ภารกิจที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้การบริการขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งในการจัดให้การศึกษาอบรม เพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่น (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124 ตอน 24 ก, 2550: 29-33)

การจัดการศึกษา 4.0 เป็นแนวคิดตามความพยายามของรัฐบาลที่มีความมุ่งมั่นในการนำ “โมเดลประเทศไทย 4.0” หรือ “Thailand 4.0” มาใช้ เพื่อผลักดันประเทศให้หลุดพ้นกับดัก 3 กับดักที่กำลังเผชิญ ทั้ง 1) กับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) 2) กับดักความเหลื่อมล้ำ (Inequality Trap) 3) กับดักความไม่สมดุลของการพัฒนา (Imbalance Trap) โดยมีเป้าหมายเพื่อนำประเทศมุ่งสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม ผ่านโมเดลนี้ ก่อนหน้าที่ที่จะมีการพัฒนาประเทศไทย 4.0 นั้น ไทยเริ่มก้าวสู่โมเดล Thailand 1.0 หลังจากเริ่มต้นพัฒนาภาคเกษตรกรรม แล้วจึงค่อยปรับมาสู่ Thailand 2.0 การลงทุนอุตสาหกรรมเบาที่มุ่งเน้นแรงงานราคาต่ำ เช่น สิ่งทอ อาหาร และมาสู่ Thailand 3.0 มุ่งเน้นการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมหนัก ซึ่งการพัฒนาของประเทศไทยใน 3 ช่วงแรกนั้น ไทยมีการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงสุด เฉลี่ยร้อยละ 7 ต่อปี แต่มาจุดหนึ่งหลัง พ.ศ. 2540 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจลดลงมาเป็นร้อยละ 3-4 ต่อปี เหตุผลสำคัญเพราะไทยไม่เคยปรับโครงสร้างเศรษฐกิจอย่างจริงจังและไม่เคยมีการพัฒนาเทคโนโลยีของตนเอง แรงงานไม่ได้มีทักษะจนกลายเป็นปัญหาความเหลื่อมล้ำของโอกาส ซึ่งในช่วงนี้รัฐบาลต้องการก้าวกระโดดข้ามหุบเหว ซึ่งต้องใช้ความกล้าหาญทางการเมือง และต้องใช้พลังที่เรียกว่าพลังประชารัฐในการขับเคลื่อน Thailand 4.0 การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจาก Thailand 3.0 เป็น Thailand 4.0 หรือจากประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยการผลิต “เชิงอุตสาหกรรมหนัก” ไปสู่การขับเคลื่อนด้วย “เทคโนโลยีและนวัตกรรม” หัวใจสำคัญของการก้าวสู่ประเทศไทยในยุค 4.0 คือ การพัฒนาคนไทยให้มีความสามารถเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากความสามารถใน

การผลิตสินค้าภาคอุตสาหกรรมมาสู่การผลิตสินค้าเชิงนวัตกรรม ซึ่งจะต้องพัฒนาให้คนไทยมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างนวัตกรรมได้ด้วยตนเอง (ไพฑูรย์ สินลารัตน์และคณะ, 2560) แนวคิดการจัดการศึกษา 4.0 เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลในการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย ด้วยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษาในทุกมิติผ่านกลไกการบริหารของภาครัฐ สอดรับกับนโยบายจังหวัดสงขลาในด้านการศึกษาดำเนินการขับเคลื่อนของผู้อำนวยการจังหวัดสงขลา ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดสงขลา ประเด็นการพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญในระยะต่อไป อาทิ การยกระดับคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กและไม่มีชื่อเสียงโดยใช้ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพครู การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาในภาคอาชีวศึกษารองรับทิศทางการพัฒนาจังหวัด (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2565-2570 : 98) การรับมอบนโยบายจากหน่วยเหนือในด้านการจัดการศึกษา จึงเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา

คณะผู้บริหารของเทศบาลนครสงขลา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของงานภารกิจด้านการจัดการศึกษาท้องถิ่น โดยจะเห็นได้จากการกำหนดวิสัยทัศน์การบริหารองค์กรของเทศบาลนครสงขลาที่ว่า "เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การศึกษาทันสมัย ขาวนครสงขลาอุ่นใจ เมืองปลอดภัยและยั่งยืน" ซึ่งมียุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาในยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กำหนดเป้าประสงค์ ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียม และทั่วถึง และอนุรักษ์ฟื้นฟูและสืบสานศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์และความหลากหลาย เสริมสร้างคุณค่าพัฒนา และต่อยอด เกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อมุ่งสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) (แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลนครสงขลา พ.ศ. 2566 - 2570 : 79)

สถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสงขลา คือหน่วยงานหลักในการสนองนโยบายด้านจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งในระดับปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีโรงเรียนในความดูแลของเทศบาลนครสงขลา แยกเป็นระดับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 โรงเรียน พบว่ามีข้อเสนอแนะปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาการศึกษาใน 2 ด้านคือ 1) แต่ละโรงเรียนมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านเทคโนโลยีที่แตกต่างกันและยังไม่เป็นรูปธรรมเพียงพอ และ 2) การได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านการศึกษามีจำนวนมาก แต่ยังขาดการติดตามผลลัพธ์จากการใช้จ่ายงบประมาณว่ามีความคุ้มค่าและสอดคล้องกับนโยบายด้านเทคโนโลยีสารสนเทศจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือไม่และอยู่ในระดับใด ผลการวิจัยจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงงานด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาในภาพรวมต่อไป

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้การบริหารจัดการศึกษาเป็นไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของรัศมี แสงขุ้ม (2562 : 51) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของ

ผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสนับสนุน การบริหารจัดการ และการดำเนินการด้านเทคโนโลยี รองลงมาได้แก่ การผลิตและการปฏิบัติทางวิชาชีพ การใช้เทคโนโลยีความรู้ทางสังคม กฎหมาย จริยธรรมด้านเทคโนโลยี และการปฏิบัติด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและประเมินผล และความเป็นผู้นำและมีวิสัยทัศน์เชิงเทคโนโลยี

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลาว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสงขลา ได้มีนโยบายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอยู่ในระดับใด โดยเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูในสถานศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ผลจากการศึกษาที่ได้จะเป็นข้อมูลเพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนกลับไปยังผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลนครสงขลา สามารถวางแผนการจัดระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย มีความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 256 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 256 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970 : 28 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2556 : 43) จำนวน 152 คน จากนั้นเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากร โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified

Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา แล้วสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษาด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Simple Random Sampling without Replacing)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลสถานศึกษา ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา ลักษณะเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแบบสอบถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 เก็บข้อมูลในรูปแบบออนไลน์โดยการสแกน QR Code และตอบแบบสอบถามในแอปพลิเคชัน Google Form ซึ่งผู้วิจัยจะทำการจัดส่งไปยังสำนักงานเทศบาลนครสงขลาและสถานศึกษาในสังกัดด้วยตนเอง และให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งตอบแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์โดยการสแกน QR Code ในการเก็บข้อมูล และตอบแบบสอบถามผ่านแอปพลิเคชัน Google Form โดยกำหนดระยะเวลา 1 เดือน

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร ด้านการสนับสนุนการจัดการและการดำเนินการ ด้านการวัดผลและการประเมินผล และด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ตามลำดับ ดังนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือคอมพิวเตอร์ในทุกระดับชั้น รองลงมา ผู้บริหารสามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการจัดการเรียนรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นพลังในการขับเคลื่อนสู่องค์กรต้นแบบทางเทคโนโลยีตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์กว้างไกลเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

1.2 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้คลังความรู้ออนไลน์ ข้อมูลออนไลน์ หรือคลังข้อสอบออนไลน์ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสร้างสรรค์สื่อการสอน นวัตกรรมทางการศึกษา เกม หรือสื่ออื่น ๆ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้และบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ

1.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อขยายขีดความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาเห็นคุณค่าของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้บริหารจัดการสถานศึกษา ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนครูผู้สอนใช้เทคนิค/กลวิธี/รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.4 ด้านการวัดผลและการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือแอปพลิเคชันในการรายงานผลการเรียนนักเรียนหรืออื่น ๆ ให้ผู้ปกครองทราบด้วยระบบออนไลน์

1.5 ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาออกกฎระเบียบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแก่ครูผู้สอนและนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการอย่างถูกกฎหมายและจริยธรรม

1.6 ด้านการสนับสนุน การจัดการและการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนและบุคลากรในสถานศึกษารองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการ/กิจกรรมอบรมด้าน

เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของครู ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชา ตลอดจนให้ความสำคัญต่อการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดและมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารด้านการสนับสนุน การจัดการและการดำเนินการ ด้านการวัดผลและการประเมินผล และด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ตามลำดับ พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาสารสนเทศ ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 9 มาตรา 63-69 ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่กล่าวถึงการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งมีนโยบายและแผนความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2560 มาตรา 6 ที่มีเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัล 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการดำเนินการและการพัฒนา 2) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจและสังคม 3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนระบบหรือแอปพลิเคชัน 4) ด้านมาตรการหรือกฎเกณฑ์การใช้เทคโนโลยี 5) ด้านการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรม 6) ด้านสนับสนุนการผลิตและพัฒนาบุคลากรให้เกิดความพร้อม และ 7) ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 2) สถานศึกษาจะต้องตระหนักและปรับเปลี่ยนตัวเอง เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบและการดำเนินการภายในสถานศึกษาโดยการอาศัยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ภายในสถานศึกษาหรือมาเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนภายในอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดกับบุคลากรครู การสนับสนุนและให้ความพร้อมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนของครูต่อนักเรียน ดังนั้นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษากับสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรรัตน์ เหมือนสิงห์ (2559: 113) ได้ทำการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ และด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศในการต้นตัว เปลี่ยนแปลง ขวนขวายหาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานภายในสถานศึกษาด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐาน มีส่วนร่วมในการ

ออกแบบหลักสูตรหรือมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน สร้างบรรยากาศในการร่วมมือที่ดีกับทุกฝ่ายให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและการแสดงความคิดเห็น มีวาทศิลป์ในการประสานความร่วมมือ ขอความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารเป็นต้นแบบในการทำงาน มีคุณธรรมจริยธรรมในการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถตามแบบภาวะผู้นำ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเทต หมดอะดัม และสุนทรี วรรณไพเราะ (2562: 1912) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความเป็นผู้นำและวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้กล่าวว่า ปัจจุบันการเข้าถึงระบบเทคโนโลยีมีความสะดวกมากขึ้น หน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายในการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานและการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายและบริหารการศึกษาจึงต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นผู้นำเทคโนโลยีซึ่งจะช่วยทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการโน้มน้าว ส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาศักยภาพทางการศึกษาเพื่อการดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนิสาชล บำรุงภักดี (2563: 171-172) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร มีความคิดเห็นต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบริหารงาน และด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร มีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและรู้จักนำความรู้ไปบูรณาการกับการจัดการศึกษาและบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิผล ซึ่งสามารถอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือคอมพิวเตอร์ในทุกระดับชั้น รองลงมา ผู้บริหารสามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการจัดการเรียนรู้ และผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นพลังในการขับเคลื่อนสู่องค์กรต้นแบบทางเทคโนโลยี ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์กว้างไกลเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งใน

ปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้เนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงความเจริญก้าวหน้าในยุค Thailand 4.0 ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาทุกด้านรวมถึงด้านภาวะผู้นำที่เป็นสิ่งสำคัญต่อมุมมองของบุคลากร ผู้ร่วมงาน หรือผู้ได้บังคับบัญชาที่ใช้ในการตัดสินใจความสามารถและศักยภาพ การนำของผู้บริหารหรือผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณีรัตน์ สุดเค้ (2563: 355) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และด้านการนิเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความพร้อม มีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเป็นผู้นำในการบริหารจัดการในโรงเรียน มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมาย ยุทธศาสตร์การทำงานของโรงเรียน มีตัวชี้วัดอย่างชัดเจน กำหนดแนวทางวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ จัดทำแผนการดำเนินงานต่าง ๆ กล้าตัดสินใจสั่งการในทุกด้าน ส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการ มีการจัดการเรียนสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบกับเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อกระตุ้นและพัฒนาในด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการซึ่งเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษา โดยส่งผลต่อการดำเนินงานของบุคลากรให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมีการนิเทศติดตามและประเมินผลให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านงานวิชาการ ของโรงเรียนซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

2. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้คลังความรู้ออนไลน์ ข้อมูลออนไลน์ หรือคลังข้อสอบออนไลน์ และผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสร้างสรรค์สื่อการสอน นวัตกรรมทางการศึกษา เกม หรือสื่ออื่น ๆ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้และบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 หมวด 9 มาตรา 63-69 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562: 49-52) ได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่มีความว่า รัฐต้องสนับสนุนและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนด้านการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อขยายขีดความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนแก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา และผู้บริหาร

สถานศึกษาเห็นคุณค่าของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้บริหารจัดการสถานศึกษา ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนครูผู้สอนใช้เทคนิค/กลวิธี/รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของนิศาชล บำรุงภักดี (2564: 119) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร พบว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบริหารงาน ด้านวิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการเรียนการสอน

4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อสนับสนุนการจัดเรียนการสอน และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศหรือแอปพลิเคชันในการรายงานผลการเรียนนักเรียนหรืออื่น ๆ ให้ผู้ปกครองทราบ ด้วยระบบออนไลน์สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ธนภฤต พรหมนันท (2558: 225) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า รูปแบบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำในด้านมีการสนับสนุน การจัดการ และการดำเนินการ ประกอบด้วย 3 ประการ ได้แก่ 1) มีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 2) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งเสริมการใช้งานเทคโนโลยีในทุกด้าน 3) ส่งเสริมการพัฒนากระบวนข้อมูลและระบบสารสนเทศ

5. ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารสถานศึกษาออกกฎระเบียบในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแก่ครูผู้สอนและนักเรียน และผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการให้นักเรียนทุกคนเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการอย่างถูกกฎหมายและจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของคมพิศิษฐ์ ศรีบุญเรือง และคณะ (2558: 104) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กล่าวไว้ว่า ผลการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) การใช้ ICT ในการบริหารงาน 2) การใช้ ICT ในการเรียนการสอน และ 3) การมี

จริยธรรมในการใช้ ICT สภาพการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีจริยธรรมในการใช้ ICT อยู่ในระดับมากที่สุด โดยการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพิ่มมากขึ้น โดยการสื่อสารที่ไร้ขีดจำกัดโดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลมากมาย สะดวก รวดเร็ว ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาและมีการใช้ชีวิตประจำวัน ผู้นำยุคใหม่ต้องสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านี้ได้และเป็นผู้ที่เข้าใจ เห็นผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ในขณะเดียวกันก็จะเกิดปัญหาหรือช่องว่างระหว่างผู้ที่มีและไม่มีเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่

6. ด้านการสนับสนุน การจัดการและการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารสถานศึกษาสามารถระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนและบุคลากรในสถานศึกษารองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาจัดโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการ/กิจกรรมอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาขีดความสามารถของครู ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชา ตลอดจนให้ความสำคัญต่อการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และมุ่งสู่ Thailand 4.0 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1, 2563: 21-28) นโยบายที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานส่วนกลางในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการบริหารจัดการและตัดสินใจทั้งระบบ สถานศึกษาทุกแห่งต้องมีข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลที่สามารถเชื่อมโยงกับข้อมูลต่างๆ นำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อการวางแผนการจัดการเรียนรู้ผู้เรียนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Big Data Technology) สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารวมถึงสำนักงานส่วนกลางจะมีแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างโปร่งใสและเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครสงขลา จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดสถานศึกษา มีองค์ความรู้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาด้านการบริหารการศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นจากงานวิจัยนี้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา เช่น การนำไปพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การให้ความรู้จัดการอบรมเทคโนโลยีสารสนเทศแก่บุคลากร

หรือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์แก่นักเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความก้าวหน้าต่อการเรียนรู้ในสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับเปลี่ยนตนเองไปตามสถานการณ์ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรเป็นผู้ที่หาความรู้ตลอดเวลาเท่าทันต่อเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน ควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาของครูและบุคลากรทางการศึกษา อันจะส่งผลดีต่อเนื่องในการบริหารจัดการสถานศึกษาสืบไป

3. ผู้บริหารควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามงาน การนิเทศ การบริหารงานในสถานการณ์ปัจจุบันได้อย่างคล่องแคล่วและเหมาะสม ควรมีการกำหนดมาตรฐานและระบบภายใต้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูล เพื่อให้ง่าย สะดวกต่อการสืบค้นและนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ. แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา พ. ศ.2565 - 2570 (ฉบับทบทวน 2567). ออนไลน์. https://www.songkhla.go.th/news_develop_plan, 7 กุมภาพันธ์ 2567.
- คมพิศิษฐ์ ศรีบุญเรือง และคณะ. (2558). รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 11(2). 101-108.
- ธนกุลต พราหมณ์น. (2559). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตารัตน์ เหมือนสิงห์. (2559). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิตาชล บำรุงภักดี. (2563:). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, พิมพ์ครั้งที่ 9.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์และคณะ. (2560). ความเป็นผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มณีรัตน์ สุดदै (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต
2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- รัศมี แสงชุม. (2562). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก, (5-8).
- _____. (2550). กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด
การศึกษา พ.ศ. 2550. เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก, (29-33).
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.
2553). เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก, (1-3).
- _____. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, (14).
- _____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ.
2562). เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก, (49-52).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1. (2563). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา. สงขลา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). พระราชบัญญัติการพัฒนาอาชีวศึกษา
เพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ออนไลน์ [https://www.onde.go.th/view/1/เกี่ยวกับ
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา/TH-TH](https://www.onde.go.th/view/1/เกี่ยวกับคณะกรรมการการอาชีวศึกษา/TH-TH), 10 มกราคม 2567.
- สำนักงานเทศบาลนครสงขลา. (2566). แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลนครสงขลา พ.ศ. 2566 – 2570.
(ทบทวนครั้งที่ 1 พ.ศ.2566). สืบค้นออนไลน์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566.
เว็บไซต์ <https://www.songkhla-city.go.th/2020/strategy/?cid=3>
- สุเขต หมดอดัม และสุนทรี วรรณไพเราะ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตาม
ความคิดเห็นของครูโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา. การ
ประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 20 ณ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 15 มีนาคม 2562. (1-11). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

